

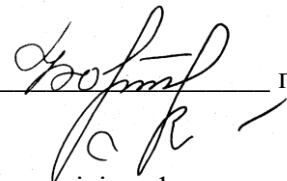
Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет

**ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ
014.02 «СЕРЕДНЯ ОСВІТА (МОВА І ЛІТЕРАТУРА (НІМЕЦЬКА))»**

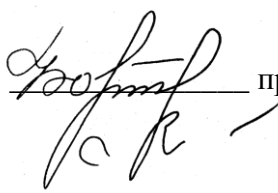
**для вступників на здобуття ступеня вищої освіти «Магістр»
на основі здобутого ступеня (освітньо-кваліфікаційного рівня)
бакалавра, спеціаліста, магістра**

Схвалено вченою радою факультету іноземної філології
Протокол № 2 від « 25 » лютого 2020 р.

Голова вченої ради
факультету іноземної філології проф. Г.І. Ніколайчук

Схвалено навчально-методичною комісією факультету іноземної філології
Протокол № 2 від « 24 » лютого 2020 р.

Голова навчально-методичної комісії
факультету іноземної філології доц. С.М. Нестерук

Голова предметної екзаменаційної комісії проф. Г.І. Ніколайчук

Розробники: проф. Л.А.Середюк
доц. Т.В.Терещенко
ст. викл. Б.М. Синевич

Програма фахового випробування «Методика викладання німецької мови та зарубіжної літератури» зі спеціальності 014.02 «Середня освіта (Мова і література (німецька))» для вступників на здобуття ступеня вищої освіти «Магістр» на основі здобутого ступеня (освітньо-кваліфікаційного рівня) бакалавра, спеціаліста, магістра / Л.А.Середюк, Т.В Терещенко, Б. М. Синевич – Рівне : РДГУ, 2020. - 16 с.

Розробники:

Середюк Л.А., кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри практики німецької та французької мов РДГУ,

Терещенко Т.В., кандидат філологічних наук, доцент кафедри практики німецької та французької мов РДГУ

Синевич Б.М., старший викладач кафедри теорії та історії світової літератури РДГУ

Рецензенти: Завальнюк А.Р., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри романо-германської філології МEGУ ім. С. Дем'янчука

Гронь Л.В., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри методики викладання іноземних мов

Програма фахового випробування з німецької мови для вступників на здобуття ступеня вищої освіти «Магістр» на основі здобутого ступеня (освітньо-кваліфікаційного рівня) молодшого спеціаліста, бакалавра, спеціаліста, магістра визначає вимоги до рівня підготовки вступників у межах програми підготовки бакалаврів, зміст основних освітніх компетентностей, критерії оцінювання знань вступників, список рекомендованих літературних джерел, інформаційний ресурс.

Розглянуто на засіданні кафедри практики німецької та французької мов (протокол № від лютого 2020 р.)

ЗМІСТ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	4
ЗМІСТ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ	5
1. Методика викладання німецької мови	5
2. Методика викладання зарубіжної літератури	6
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ВСТУПНИКІВ	8
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	9
ІНФОРМАЦІЙНИЙ РЕСУРС	9

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма фахового випробування складена відповідно до вимог державного освітнього стандарту вищої освіти України зі спеціальності 014.02 Середня освіта (Мова і література (німецька)), що висуваються до рівня підготовки, необхідного для отримання ступеня вищої освіти «Магістр» та пред'являються до професійної підготовленості випускника за відповідною спеціальністю підготовки бакалавра.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни полягає у виявленні в студентів професійно-методичних вмінь, необхідних для роботи в галузі навчання іноземних мов; найбільш відомих методичних напрямів, систем і методів, форм та засобів навчання іноземної мови, а також вмінь творчо застосовувати свої знання на практиці з урахуванням конкретних умов.

Завдання:

- 1) ознайомити студентів із сучасними тенденціями в навчанні іноземних мов як у нашій країні, так і за кордоном;
- 2) розкрити суть складових частин і засобів сучасної методики як науки;
- 3) спрямувати студентів на творчий пошук під час практичної діяльності у школі;
- 4) залучити майбутніх вчителів до опрацювання спеціальної науково-методичної літератури, що має стати джерелом постійної роботи над собою з метою підвищення рівня професійної кваліфікації.

Вимоги до підготовленості вступника.

Вступники повинні виявляти такі знання, уміння і навички:

знати:

- основні поняття і категорії методики навчання ІМ;
- теоретичні засади формування в учнів іншомовної лексичної, граматичної і фонетичної компетенцій;
- сучасні підходи до формування в учнів іншомовної мовленнєвої компетенції в аудіюванні, читанні, говорінні та письмі;
- форми, види і способи контролю рівня сформованості мовної, мовленнєвої і соціокультурної компетенцій;
- основні організаційні форми реалізації навчально-виховного процесу з ІМ у середніх навчальних закладах різних типів;
- основи планування навчально-виховного процесу з ІМ у початковій, основній і старшій школі.

вміти:

- визначати й аналізувати цілі, зміст, принципи, методи і прийоми навчання ІМ;
- аналізувати, обирати й ефективно використовувати навчально-методичні комплекси з ІМ;
- аналізувати, обирати й ефективно використовувати вправи різних типів і видів;
- використовувати у процесі формування іншомовної комунікативної компетенції інноваційні методичні технології;
- оцінювати рівень сформованості усіх складників іншомовної комунікативної компетенції;
- планувати й реалізовувати різні форми організації навчально-виховного процесу в початковій, основній і старшій школі.

Порядок проведення вступного випробування.

Вступне випробування проводиться згідно з розкладом, складеним приймальною комісією Рівненського державного гуманітарного університету. Допуск до вступного випробування вступників здійснюється за умови наявності аркуша результатів вступних випробувань та документа, що засвідчує особу (паспорт).

Фахове випробування проводиться в усній формі, що передбачає надання відповідей на питання екзаменаційних білетів. Вступник отримує тільки один комплект екзаменаційних

завдань, заміна завдань не дозволяється. Екзаменаційні білети складаються відповідно до даної програми, друкуються на спеціальних бланках за встановленим зразком та затверджуються головою приймальної комісії Рівненського державного гуманітарного університету. Під час фахового випробування вступник має право звернутися до екзаменаторів з проханням щодо уточнення умов завдань. Натомість вступнику не дозволяється користуватися сторонніми джерелами інформації (електронними, друкованими, рукописними) та порушувати процедуру проходження фахового випробування, що може бути причиною для відсторонення вступника від вступних випробувань.

Для письмового запису відповідей на екзаменаційні завдання використовуються аркуші усної відповіді відповідного зразка. Після внесення вступником відповіді до зазначеного аркушу він ставить під нею свій підпис, що підтверджується підписами голови та екзаменаторами фахової атестаційної комісії.

Порядок оцінювання відповідей вступників.

Оцінювання відповіді вступників на вступному випробуванні здійснюється членами фахової атестаційної комісії, призначеної згідно з наказом ректора.

Оцінки відповіді кожного вступника визначаються за 200-бальною шкалою.

ЗМІСТ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

І питання Методика викладання німецької мови

1. Цілі та завдання мовної політики Європи. Рекомендовані рівні володіння мовою.
2. Методика як теорія і практика навчання іноземної мови. Методика як технологія навчання, як система прийомів і як наука. Поєднання теорії та практики навчання.
3. Зв'язок методики навчання іноземних мов з іншими науками. Базові та суміжні науки. Вплив суспільних процесів на навчання іноземних мов.
4. Основні методичні категорії: прийом, метод, система навчання; підхід у навчанні іноземної мови; засоби навчання тощо.
5. Комунікативно – діяльнісний підхід до навчання іноземної мови.
6. Цілі навчання іноземної мови. Практичні, освітні, виховні та розвиваючі цілі навчання іноземної мови у середніх навчальних закладах.
7. Принципи навчання іноземної мови в різних типах середніх навчальних закладів.
8. Засоби навчання іноземної мови. Вимоги до підручника з іноземної мови. Підручник і навчальний комплекс.
9. Мовлення як вид діяльності. Формування мовленнєвої компетенції в говорінні. Провідні фактори, що впливають на формування мовленнєвої компетенції, етапи формування такої компетенції
10. Навчання граматичного матеріалу. Активний і пасивний граматичний мінімум. Ознайомлення з граматичними структурами активного і пасивного граматичного мінімуму.
11. Навчання лексичного матеріалу. Активний, пасивний і потенціальний словниковий запас. Ознайомлення з новими лексичними одиницями.
12. Навчання фонетичного матеріалу. Поняття «фонетичний мінімум». Вимоги до вимови учнів. Навчання інтонації іноземної мови.
13. Навчання аудіювання. Формування мовленнєвої компетенції в аудіюванні. Система вправ для розвитку вмінь аудіювання як виду мовленнєвої діяльності (діяльнісні вправи).
14. Вправи для навчання аудіювання на старшому ступені навчання у середній школі.
15. Навчання діалогічного мовлення. Характеристика діалогічного мовлення.
16. Цілі, зміст і засоби навчання діалогічного мовлення на старшому ступені навчання в середній школі. Функціональні типи діалогу.

17. Навчання монологічного мовлення. Характеристика монологічного мовлення. Цілі, зміст і засоби навчання монологічного мовлення на старшому ступені навчання в середній школі. Функціональні типи монологу.
18. Навчання читання. Характеристика читання як процесу сприйняття і переробки інформації. Дві сторони читання. Провідні фактори, що впливають на формування мовленнєвої компетенції в читанні та етапи формування такої компетенції.
19. Навчання читання як виду мовленнєвої діяльності. Види читання. Вправи для навчання різних видів читання у середній школі.
20. Навчання писемного мовлення. Провідні фактори, що впливають на формування мовленнєвої компетенції в письмі та етапи формування такої компетенції.
21. Цілі та зміст навчання писемного мовлення на старшому ступені навчання у середній школі. Види письма.
22. Планування процесу навчання іноземної мови. Цілі та принципи планування.
23. Організація процесу навчання іноземної мови. Вимоги до уроку/заняття іноземної мови.
24. Контроль навичок і вмінь практичного володіння іноземним мовленням. Функції контролю на уроках/заняттях іноземної мови та вимоги до його реалізації.
25. Тестовий контроль у навчанні іноземних мов. Класифікація тестів.

II питання (Методика викладання зарубіжної літератури) спрямоване на перевірку засвоєних знань та сформованих умінь з курсу методики викладання зарубіжної літератури в закладах загальної середньої освіти.

Орієнтовні питання з методики викладання зарубіжної літератури

- Методи та прийоми вивчення зарубіжної літератури за традиційною класифікацією.
- Аналіз програми загальноосвітньої школи із зарубіжної літератури. Методичний коментар до програми.
- Специфіка вивчення епічного твору у курсі зарубіжної літератури (на прикладі новели Ф.Кафки "Перевтілення" або за вибором студента).
- Мистецтво слова як школа розвитку, мовлення учнів (жанри письмових висловлювань на уроках зарубіжної літератури).
- Методика організації виразного читання і його оцінювання за 12-ти бальною системою у сучасній українській школі.
- Альтернативна класифікація типів уроків зарубіжної літератури, її методична доречність.
- Специфіка вивчення теорії літератури в контексті оригінально-перекладних варіантів художнього твору.
- Вивчення інтелектуального роману у курсі зарубіжної літератури.
- Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів за 12-бальною системою на уроках зарубіжної літератури.
- Предмет, зміст та завдання методики зарубіжної літератури як науки.
- Робота над образом епічного твору (на прикладі оповідання А.П.Чехова "Людина у футлярі").
- Дослідницький метод вивчення літературного твору, його цілі. Види навчальної діяльності учнів на уроці. Компаративний аналіз художніх творів як елемент дослідницького методу. (Відповідь ілюструвати програмно-навчальним матеріалом 9 класу).
- Специфіка вивчення літературних творів: вивчення лірики Ш.Бодлера, Уолта Вітмена у 10 класу. Поняття про верлібр. Виразне читання поезії напам'ять.
- Вивчення байки у 6-му класі в курсі зарубіжної літератури. Знання, уміння школярів, пов'язані з вивченням байки. Читання байки напам'ять.

- Вивчення життєвого творчого шляху письменника (поета), його мета. Зв'язок світогляд письменника з його творчістю (Ш.Бодлер, А.Камю, МЛермонтов, Л.Толстой).
- Шляхи аналізу літературних творів, їхня методична доцільність та недоліки. (Відповідь ілюструвати творами О.Гріна, А.Чехова).
- Аналіз програми загальноосвітньої школи із зарубіжної літератури за ред. д.ф.н. проф. Д.В.Затонського (9-11 кл.) з точки зору реалізації у ній навчально-методичної ідеї розвитку мовлення школярів.
- Текстунання як складова частина оцінювання знань та умінь учнів з зарубіжної літератури.
- Репродуктивний метод вивчення зарубіжної літератури, прийоми поданого методу, вид навчальної діяльності школярів. (Відповідь ілюструвати романом А.Камю "Сторонній", поданим у програмі для додаткового читання).
- Паратекст як форма додаткової інформації на уроках зарубіжної літератури (використання фонових знань).
- Засвоєння теоретичних знань про вірш на прикладі програмного матеріалу 7-8 кл: А.Міцкевич, Омар Хайям. МЛермонтов. Читання поезій напам'ять.
- Вивчення літератури доби Відродження у 8 кл. Поняття теорії літератури, пов'язані з літературою означеної епохи.
- Проблеми аналізу та інтерпретації художнього твору на уроках зарубіжної літератури.
- Альтернативна класифікація методів дослідження зарубіжної літератури. Сучасне літературознавство про методи вивчення літератури.
- Вивчення драматичного твору у курсі зарубіжної літератури (Г.Ібсен "Ляльковий дім").
- Аналіз художнього твору "вслід за автором", його переваги та можливі недоліки. (Відповідь ілюструвати твором В.Короленка "Діти підземелля" або твором О.Купріна "Гранатов и браслет").
- Методичні форми вивчення біографії письменника на уроках зарубіжної літератури.
- Методи та прийоми роботи над драмою у курсі зарубіжної літератури. (На прикладі драмі дискусії Б.Шоу "Пігмаліон").
- Вивчення західної драматургії другої половини ХХ століття: Фрідріх Дюрренматт "Гостина старі дами".
- Традиційна класифікація типів уроків зарубіжної літератури, їх методична доцільність використанні

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ ВСТУПНИКІВ

Рівень професійної компетентності вступників оцінюється за 200-бальною шкалою.

Виділені такі рівні компетентності.

I рівень – початковий. Відповіді вступника на питання елементарні, фрагментарні, зумовлюються початковими уявленнями про сутність мовних та граматичних категорій. Вступник не виявляє самостійності, не володіє мовленнєвими компетентностями.

II рівень – середній. Вступник володіє певною сукупністю теоретичних знань, практичних умінь, навичок, здатний виконувати завдання за зразком, володіє елементарними вміннями здійснювати мовленнєву діяльність.

III рівень – достатній. Вступник знає істотні ознаки мовних понять, явищ та закономірностей іноземної мови та мовлення, зв'язків між ними, а також самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Відповідь повна, правильна, логічна, обґрунтована, хоча вступник допускає помилки лексичного та граматичного характеру.

IV рівень – високий. Вступник виявляє високий рівень володіння мовленнєвими компетентностями, ерудицію, вміння застосовувати знання творчо, самостійно оцінювати різноманітні мовні ситуації, явища, факти, виявляти особисту позицію у запропонованих темах. Відповідь вступника свідчить про його уміння адекватно оцінювати власні здібності, особливості іншомовного матеріалу, обирати найефективніший варіант добору мовних засобів.

**Таблиця відповідності рівнів компетентності значенням 200-бальної шкали оцінювання
відповідей вступників під час фахового випробування**

Рівень компетентності	Шкала оцінювання	Національна шкала оцінювання
Початковий Навички мовленнєвих компетенцій розвинені слабо, висловлювання примітивні, мовний рівень низький, темп недостатній. У мовленні допускаються грубі помилки, які студент не зауважує і не виправляє. Погане знання теоретичного матеріалу.	1-99	Незадовільно
Середній При відповіді на питання вступник стикається з деякими труднощами, його реакція під час мовлення надто повільна. Темп висловлювання нижчий за стандартний, вибір мовних засобів обмежений, їх вживання не завжди коректне. Зміст прочитаного передано з втратою інформації. Знання теоретичного матеріалу неповне. Допускаються значні помилки.	100 - 149	Задовільно
Достатній Вступник розуміє питання, дає змістовні відповіді і може їх аргументувати. Мовлення відбувається у досить високому	150-179	Добре

<p>темпі. Мовлення має бути достатньо вільним і в основному правильним. Вибір мовних засобів дещо обмежений, але їх вживання переважно правильне. Знання теоретичного матеріалу добре, проте пропущені деякі другорядні факти. Допускаються незначні обмовлення та помилки.</p>		
<p>Високий Вступник дає чіткі та змістовні відповіді, вміло їх аргументує відповідно до заданої теми. Темп висловлювання жвавий та невимушений. Мовлення вільне, правильне, в межах літературної норми. Допускається обмовлення та незначна кількість помилок фонетичного та дискурсивного характеру.</p>	<p>179-200</p>	<p>Відмінно</p>

Рекомендована література

Базова

1. Виробничі функції, типові задачі діяльності та вміння учителя іноземної мови (спеціаліста) / Кол. авторів під керівн. С.Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 1999. – 96 с.
2. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Наук. ред. укр. видання С.Ю. Ніколаєва. Переклад з англ. – К.: Ленвіт, 2003. – 273 с.
3. Книга вчителя іноземної мови: Довідково-методичне видання / Упоряд. О.Я. Коваленко, І.П. Кудіна. – Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2005. – 240 с.
4. Колесникова І.Л., Долгіна О.А. Англо-русский терминологический справочник по методике преподавания иностранных языков. – СПб.: Русско-Балтийский инф. центр "Блиц", 2001. – 224
5. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти. 12-бальна система. – К., 2000. – 126 с.
6. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах / Кол. авторів під керівн. С.Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2002. – 328 с.
7. Педагогічна практика з методики викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах / Кол. авторів під керівн. С.Ю. Ніколаєвої і В.В. Черниш. – К.: Ленвіт, 2003. – 250 с.
8. Підручники і навчально-методичні комплекси з іноземних мов.
9. Практикум з методики викладання англійської мови у середніх навчальних закладах: Посібник. Вид. 2-е, доп. і переробл. / Кол. авторів під керівн. С.Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2004. – 360 с.
10. Практикум з методики викладання німецької мови / Кол. авторів під керівн. С.Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2007. – 287 с.
11. Практикум з методики викладання французької мови / Кол. авторів під керівн. С.Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2006. – 432 с.
12. Програми для загальноосвітніх навчальних закладів та спеціалізованих шкіл з поглибленим вивченням іноземних мов: Іноземні мови. 2-12 класи. – ВТФ "Перун", 2005. – 208 с.
13. Редько В.Г. Лінгводидактичні засади навчання іноземної мови учнів початкової школи. – К.: Генеза, 2007. – 136 с.
14. Роман С.В. Методика навчання англійської мови у початковій школі. – К.: Ленвіт, 2005. – 208с
15. Структурно-логічні схеми і таблиці з методики викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах / Укл. С.Ю. Ніколаєва, С.В. Гапонова та ін. К.: Ленвіт, 2004. – 208 с.

Допоміжна

1. Болонський процес у фактах і документах / [упоряд. : М. Ф. Степко, Я. Я. Болубаш, В. Д. Шинкарук, В. В. Грубінко, І. І. Бабин]. – К. – Тернопіль : Вид-во ТДПУ і М.В. Гнатюка, 2003. – 52 с.
2. Бориско Н.Ф., Ишханян Н. В. Социально-психологические предпосылки формирования лингвосоциокультурной компетенции // Иноземні мови. — 1997. — № 1. — С. 53-55.
3. Бігич О.Б. Теорія і практика формування методичної компетенції вчителя іноземної мови початкової школи. – К.: Ленвіт, 2006. – 200 с.
4. Бужинский В.В., Павлова С.В., Старикова Р.А. Функциональный подход к обучению английскому произношению. – М.: Дрофа, 2004. – 154 с. Вишневський О.І. Діяльність учнів на уроці іноземної мови: Посібник для вчителів. — К.: Рад. шк., 1989. — 223 с.
5. Вишневський О.І. Діяльність учнів на уроці іноземної мови: Посібник для вчителів. — К.: Рад. шк., 1989. — 223 с..
6. Николаева С.Ю., Бадаянц Г.С. Тестові завдання з англійської мови. – К.: Освіта, 1998. – 216 с.
7. Николаева С.Ю., Сажко Л.А. Тестові завдання з німецької мови. – К.: Освіта, 1998. 176 с.
8. Роман С.В. Планування та аналіз навчального процесу з іноземної мови у початковій школі. – Горлівка: ГДПШМ, 2003. – 108 с.
9. Тести для всіх, хто вивчає іноземні мови / Укл. Г.І. Артемчук, С.Ю. Николаева та ін. – К.: Ленвіт, 2003. – 168 с.
10. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник / Семен Устимович Гончаренко – К.: Либідь. – 1997. – 376 с.
11. Гончаренко С.У. Державний стандарт загальної середньої освіти в Україні / [С.У. Гончаренко, О.І. Ляшенко, Ю.І. Мальований, О.Я. Савченко]. – К. : Генеза, 1997. 77 с.
12. Державна національна програма "Освіта" (Україна ХХІ століття). – К., 1994.
13. Desselmann G. Didaktik des Fremdsprachenunterrichts / G. Desselmann, H. Hellmich. – Leipzig : VEB Verlag Enzyklopedie, 1981. – 253 p.
14. Kaiser F.-J. Methodik des Ökonomie – Unterrichts / F.-J Kaiser, H. Kaminski // 3. Auflage. – Klinkhardt Verlag, 1999. – 383 S.
15. Neuner G. Methoden des fremdsprachlichen Deutschunterrichts. Eine Einführung. Fernstudieneinheit / G. Neuner, H. Hunfeld – Berlin, München, Leipzig, Wien, Zuerich, New York : Langenscheidt, 1993. – 184 S.
16. Winkel R. Die 17 Unterrichtsmethoden / R. Winkel // H. Gudjons u.a. (Hersg.) : Unterrichtsmethoden, Grundlegung und Beispiele. – Braunschweig, 1982. – U.S.